

KS. RYSZARD SAWICKI*

NA PERYFERIACH UBÓSTWA. POSŁUGA CHARYTATYWNA CARITAS DIECEZJI ELCKIEJ W LATACH 1992-2017

Istotnym elementem misji Kościoła jest posługa charytatywna, która należy do jednej z trzech jego funkcji podstawowych, jaką jest funkcja pasterskiej miłości, zwana także diakonią chrześcijańską lub *caritas*¹. Posługa charytatywna jest praktyczną emanacją miłości chrześcijańskiej zakorzenionej w sercach wiernych. Kościół zdradziłby swego Założyciela, gdyby świadectwo miłości ograniczył tylko do sfery przepowiadania słowa Bożego i posługi sakramentalnej, a zaniechał służby na rzecz potrzebujących. Święty Jakub uczy nas, że: „Tak jak ciało bez ducha jest martwe, tak też jest martwa wiara bez uczynków” (Jk 2, 26). Nie wystarczy bowiem samo głoszenie przykazania miłości, lecz nieodzowne staje się także jego praktykowanie. Za człowiekiem wierzącym i wspólnotami eklezjalnymi powinny zatem iść dobre czyny, dokonywane z miłości do Boga i człowieka. Jeżeli tych czynów nie ma, to mamy do czynienia jedynie z teorią wiary, niewiele wnoszącą do budowy królestwa Bożego.

Srebrny Jubileusz Diecezji Elckiej to doskonała okazja do popatrzenia w przeszłość i dokonania bilansu dotychczasowych przedsięwzięć na polu diecezjalnej pracy charytatywnej, a także dostrzeżenia nowych możliwości i na-

---

* ks. dr Ryszard Sawicki – Wicedyrektor Caritas Diecezji Elckiej, wykładowca Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Elckiej; e-mail: rysiekskarzyn@o2.pl

¹ Wilhelm Zauner – austriacki teolog pastoralista – źródłem podstawowych funkcji Kościoła upatruje w Pawłowym obrazie Kościoła jako Mistycznego Ciała Chrystusa (1 Kor 12, 12-31). Według niego, jak w organizmie człowieka można wyróżnić podstawowe funkcje życiowe, tak samo można je wyodrębnić w organizmie Kościoła. Jego zdaniem, głoszenie słowa Bożego jest głową, liturgia sercem, a służba charytatywna rękami i nogami „ciała” wspólnoty. O wspólnocie chrześcijańskiej można mówić tylko wtedy, gdy wszystkie te trzy funkcje są realizowane w równowadze i żadnej z nich nie przysługuje priorytet. Liturgia obrazowana w tym modelu jako serce oznacza, że działalność duszpasterska, która nie wcielałaby w życie tego, co w niej obchodzimy, stałaby się szybko tylko swego rodzaju dyplomacją i strategią. Diakonia obrazowana jako ręce i nogi oznacza z kolei, że to przez nią umacnia się wspólnota, ukazując się jej charakter i życie. Zob. W. Zauner, *Diakonie als pastorale Tätigkeit*, w: *Prophetische Diakonie. Impulse und Modelle für eine Zukunftsweisende Pastoral*, red. H. Erharter, Wien-Freiburg-Basel 1977, s. 147-155.

dziei na teraźniejszość i przyszłość, będących owocem pogłębionej refleksji teologiczno-pastoralnej. W Diecezji Elckiej głównym organem zajmującym się pomocą ubogim z ramienia Kościoła jest diecezjalna Caritas. 25-lecie jej istnienia skłania do pochylenia się nad minionym czasem, który obfitował w bogactwo wydarzeń i ludzi. Prezentacja dzieł miłosierdzia podjętych przez elcką Caritas rzuca pewne światło na obraz lokalnego Kościoła w wymiarze jego posługi charytatywnej.

Bazę źródłową do omawianych tu zagadnień stanowiły akta zgromadzone w Archiwum Diecezji Elckiej (ADE) w zespole: „Caritas” oraz roczne sprawozdania Caritas Diecezji Elckiej i inne dokumenty znajdujące się w jej zasobach archiwalnych (ACDE). Uzupełnieniem tych materiałów są opracowania naukowe i artykuły o charakterze publicystycznym, zwłaszcza z Biuletynu Informacyjnego Caritas Diecezji Elckiej „Dzielmy się Miłością” (wydawanego od stycznia 2006 r.) i diecezjalnego miesięcznika „Martyria”. Na szczególną uwagę zasługuje także broszura wydana z okazji Srebrnego Jubileuszu – „25 lat Caritas Diecezji Elckiej”².

Mam nadzieję, że podane niżej informacje ułatwią Czytelnikowi spojrzenie na całokształt działalności charytatywnej realizowanej przez Caritas Diecezji Elckiej na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza i skłonią do głębszej refleksji oraz dziękczynienia miłosiernemu Bogu za wszelkie dobro, które od Niego pochodzi.

1. Powołanie i podstawy prawne funkcjonowania Caritas Diecezji Elckiej

Diecezja Elcka jest stosunkowo młodą diecezją. Została erygowana 25 marca 1992 r. na mocy bulli papieskiej Jana Pawła II „Totus Tuus Poloniae populus”, mającej na celu reorganizację struktur administracyjnych Kościoła rzymsko-katolickiego w Polsce. Została ona utworzona z terenów ówczesnej Diecezji Łomżyńskiej (40 parafii) i Warmińskiej (89 parafii), a swoim zasięgiem objęła obszar ok. 11 tys. km². Granicami objęła całe istniejące wówczas województwo suwalskie. Pod względem terytorialnym należy do największych diecezji w kraju³.

Na obszarze północno-wschodniej Polski, a tym samym na terenie Diecezji Elckiej w sposób szczególny zaznacza się obecność dużej grupy osób dotkniętych ubóstwem⁴, a więc wymagających szczególnego wsparcia i opieki⁵.

² Zob. J. Dziatkowiak, D. Kruczyński, R. Sawicki, *25 lat Caritas Diecezji Elckiej*, Elk 2017.

³ Por. Dekret o ustanowieniu i określeniu granic nowych diecezji i prowincji kościelnych w Polsce oraz przynależności metropolitarnej poszczególnych diecezji, „Kronika Urzędowa Diecezji Elckiej” 1(1992), s. 23-24 [dalej: KUDE]; M. Szczęsny, *Spoleczne podłoże tworzenia struktur organizacyjnych Diecezji Elckiej*, „Elckie Studia Teologiczne” 3(2002), s. 279; R. Szewczyk, *Bulla „Totus Tuus Poloniae populus” i ustanowienie Diecezji Elckiej*, „Elckie Studia Teologiczne” 3(2002), s. 293-298.

⁴ Przez ubóstwo określa się „niedostatek w zaspokajaniu materialnych, psychicznych, społecznych i duchowych potrzeb człowieka, powszechnie uznawanych za niezbędne do życia

Trudna sytuacja socjalna wiernych domaga się od osób duchownych i wiernych świeckich stałego urzeczywistniania posługi Chrystusa względem ubogich, słabych i spychanych na margines życia społecznego. Odpowiadając na znaki czasu, Kościół Łódki od początku śpieszy z pomocą ludziom potrzebującym.

Bezpośrednio po erygowaniu Diecezji Łódkiej przystąpiono do tworzenia jej struktur organizacyjnych. W pierwszym roku funkcjonowania nowo powstałej diecezji – 1 września 1992 r. – z myślą o charytatywnym wymiarze działalności pastoralnej, Biskup Łódki Wojciech Ziemia powołał do istnienia Caritas Diecezji Łódkiej⁶. W dekrete erekcyjnym zaznaczył: „Do zadań i obowiązków nowo powstałej instytucji będą należały dzieła miłosierdzia, które zgodnie z nauką Ewangelii stanowią istotną część posługi zbawienia oraz wszelka działalność charytatywna. Wyrażam nadzieję, że Caritas Diecezji Łódkiej, nawiązując w formach swojej pracy do najlepszych tradycji Kościoła Bożego, przyczyni się do zapobiegania ludzkiej biedzie w wielu jej wymiarach oraz poprzez swoje struktury upowszechni kulturę solidarności i pomocy bliźniemu znajdującemu się w potrzebie”⁷.

Erygowania Caritas Diecezji Łódkiej bp Wojciech Ziemia dokonał w oparciu o kan. 1254 § 1 KPK, który stwierdza, że: „Kościół katolicki na podstawie prawa wrodzonego, niezależnie od władzy świeckiej, może dobra doczesne nabywać, posiadać, zarządzać i alienować, dla osiągnięcia właściwych sobie celów”⁸. Tym właściwym celem, jak mówi dalej KPK w § 2 tegoż kanonu jest „prowadzenie dzieł apostołatu i miłości, zwłaszcza wobec biednych”⁹.

Głównym dokumentem prawa cywilnego, który umożliwia prowadzenie przez Kościół działalności charytatywnej, jest ustawa z 17 maja 1989 r. „O stosunku Państwa do Kościoła katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej”. W myśl wspomnianej ustawy Caritas Polska i Caritas diecezjalna jest osobą prawną¹⁰. Na mocy art. 52 ustawy Caritas Polska i Caritas diecezji przysługuje prawo nabywania, posiadania i zbywania mienia ruchomego i nieruchomego, nabywania i zbywania innych praw oraz zarządzania swoim majątkiem. Mają-

w społeczeństwie” – W. Przygoda, *Ubóstwo*, w: *Leksykon teologii pastoralnej*, red. R. Kamiński, Lublin 2006, s. 871.

⁵ Zob. M. Radziłowicz, *Łódka bieda – wyzwanie dla państwa i Kościoła*, „Łódkie Studia Teologiczne” 6(2005), s. 227-239.

⁶ Por. K. Łatak, *Biskup Wojciech Ziemia – pierwszy Biskup Łódki*, „Łódkie Studia Teologiczne” 3(2002), s. 256-257; J. Dziatkowiak, *Łódka Caritas – jak to się zaczęło?*, „Dzielimy się Miłością. Biuletyn Informacyjny Caritas Diecezji Łódkiej” (2012), nr 4, s. 2 [dalej: BI CDE]; W. Guzewicz, *Diecezja Łódka w zarysie (1992-2012)*, Łódź 2012, s. 57.

⁷ Dekret Biskupa Łódkiego Wojciecha Ziembę N. 1213/92 z 1 września 1992 r. powołujący do istnienia Caritas Diecezji Łódkiej, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

⁸ KPK, kan. 1254 § 1.

⁹ Tamże, kan. 1254 § 2; zob. R. Kantor, *Miejsce działalności charytatywnej w prawie kanonicznym i wyznaniowym. Aspekt normatywny*, w: *Socjalizacja – wyzwanie współczesności*, red. J. Stąla, Tarnów 2010, s. 187-202.

¹⁰ Por. Ustawa z 17 maja 1989 r. *O stosunku Państwa do Kościoła katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej*, DzU RP z 1989 r., nr 29, poz. 154.

tek Caritas podlega ogólnym przepisom podatkowym, z wyłączeniem sytuacji, w której Caritas osiąga przychody ze swojej działalności niegospodarczej. Do tej części działalności nie ma ona obowiązku prowadzenia dokumentacji wymaganej przez przepisy o zobowiązaniach podatkowych¹¹.

Caritas Polska i Caritas diecezji mogą prowadzić działalność gospodarczą bezpośrednio lub w formie wyodrębnionych jednostek. Uzyskane przez nią dochody są zwolnione od opodatkowania w części, w jakiej zostały przeznaczone w roku podatkowym lub w roku po nim następującym na cele kultowe, oświatowo-wychowawcze, naukowe, kulturalne, działalność charytatywno-opiekuńczą Caritas, a także remonty obiektów z nią związanych¹².

Potwierdzeniem norm zawartych w ustawie z 1989 r. jest konkordat między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską z 28 lipca 1993 r. Dokument ten stanowi, że: „Odpowiednie instytucje kościelne mają prawo prowadzenia, każda ze swoją naturą, działalności o charakterze misyjnym, charytatywnym i opiekuńczym. W tym celu mogą one tworzyć struktury organizacyjne i urządzić zbiórki publiczne”¹³.

Ustawa z 24 kwietnia 2003 r. „O działalności pożytku publicznego i o wolontariacie” precyzuje sytuację prawną wolontariatu i pozwala na uzyskanie przez diecezjalną Caritas statusu organizacji pożytku publicznego. Stwarza to m.in. możliwość przekazywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz takiej instytucji. Elcka Caritas, choć takiego statusu nie posiada, w praktyce działa w sferze pożytku publicznego. W myśl ustawy z 12 marca 2004 r. „O pomocy społecznej” działając jako organizacja pozarządowa, może wykonywać zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone przez samorządy lokalne¹⁴.

Elcka Caritas jest odrębnym, w pełni autonomicznym podmiotem prawa kościelnego i cywilnego. Wyrazem uzyskania osobowości prawnej jest posiadanie statutu, który określa powstanie, siedzibę, charakter instytucji, realizowane przez nią cele i zadania, strukturę i kompetencje poszczególnych organów organizacyjnych, sposoby finansowania itd.¹⁵. Pierwszy statut tej instytucji charytatywnej został nadany z chwilą powołania jej do życia, a więc 1 września

¹¹ Por. tamże.

¹² Por. tamże.

¹³ Por. Konkordat między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską z 28 lipca 1993 r., art. 21 ust. 1; J. Krukowski, *Polskie prawo wyznaniowe*, Warszawa 2005, s. 182-183.

¹⁴ Por. Ustawa z 24 kwietnia 2003 r. *O działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, DzU RP z 2003 r., r. 96, poz. 873; por. Ustawa z 12 marca 2004 r. *O pomocy społecznej*, DzU RP z 2004 r., nr 64, poz. 593.

¹⁵ Por. R. Szewczyk, *Istota Caritas diecezjalnej na podstawie prawa kościelnego i dokumentów Kościoła oraz prawa cywilnego*, „Elckie Studia Teologiczne” 3(2002), s. 299-306; D. Kruczyński, M. Radziłowicz, *Wyjść naprzeciw – działalność charytatywno-socjalna Caritas Diecezji Elckiej*, w: *Peregrynacja Obrazu Jezusa Miłosiernego w Diecezji Elckiej*, red. A. Pietuszewski, Elk 2005, s. 239-240.

1992 r.¹⁶. Obecnie obowiązuje statut z 18 listopada 2004 r., który został przyjęty i zatwierdzony przez Biskupa Elckiego Jerzego Mazura SVD¹⁷.

2. Cele i zadania Caritas Diecezji Elckiej

Statut Caritas Diecezji Elckiej określa, że celem tego podmiotu jest: „działalność charytatywna i humanitarna dla zrealizowania potrzeb duchowych i materialnych człowieka, wypływająca z ewangelicznego przykazania miłości i mająca na uwadze godność każdej osoby ludzkiej bez względu na jej wyznanie, światopogląd, narodowość, rasę i przekonania”¹⁸. Patronem elckiej Caritas jest św. Brunon z Kwerfurtu.

Do istotnych celów i zadań, na które ukierunkowana jest działalność Caritas Diecezji Elckiej w świetle jej statutu, należy:

- krzewienie i ożywanie miłości miłosiernej oraz systematyczna i metodyczna formacja charytatywna;
- analiza niekorzystnych zjawisk społecznych, zakresu ich występowania, wypracowywanie programów zmierzających do ich usuwania;
- prowadzenie działalności charytatywno-opiekuńczej, systematyzowanie jej form i podejmowanie działań na rzecz szerokiego zakresu potrzebujących, a w szczególności: rodziny, dzieci, młodzieży, samotnych matek, niepełnosprawnych, chorych, seniorów, uzależnionych, bezdomnych, bezrobotnych, ofiar przemocy, więźniów, migrantów i uchodźców, ofiar klęsk żywiołowych, epidemii i konfliktów zbrojnych;
- pomoc społeczna;
- podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- działalność na rzecz mniejszości narodowych;
- ochrona i promocja zdrowia;
- działania na rzecz osób niepełnosprawnych;
- promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- działalność na rzecz rozwoju nauki, edukacji, oświaty i wychowania;
- krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży;
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji;

¹⁶ Por. Statut Caritas Diecezji Elckiej z 1 września 1992 r.; Dekret Biskupa Elckiego Wojciecha Ziemy N. 1310/92 z 31 sierpnia 1992 r. zatwierdzający Statut Caritas Diecezji Elckiej, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

¹⁷ Por. Statut Caritas Diecezji Elckiej z 18 listopada 2004 r., ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

¹⁸ Tamże, art. 5.

- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu;
- działalność na rzecz ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- przeciwdziałanie patologiom społecznym;
- upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działania wspomagające rozwój demokracji;
- ratownictwo i ochrona ludności;
- pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
- działania na rzecz integracji europejskiej w oparciu o wartości chrześcijańskie oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- promocja i organizacja wolontariatu;
- działalność wspomagająca technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo podmioty prowadzące działalność w sferze pożytku publicznego¹⁹.

3. Struktury organizacyjne Caritas Diecezji Ełckiej

3.1. Władza nadrzędna, zarząd i komisja nadzorcza

Zgodnie ze statutem ełckiej Caritas jej władzą nadrzędną jest Biskup Ełcki, który:

- powołał ją do istnienia;
- nadaje jej statut i ma prawo dokonywania w nim zmian;
- powołuje i odwołuje dyrektora;
- udziela „nihil obstat” na kandydaturę zastępcy dyrektora i jego odwołanie;
- przyjmuje roczne sprawozdania Caritas;
- decyduje o przeznaczeniu majątku Caritas w przypadku jej rozwiązania, z uwzględnieniem przepisów odrębnych²⁰.

Dzieje 25-ciu lat funkcjonowania Caritas Diecezji Ełckiej (1992-2017) to okres trzech ordynariatów na stolicy biskupiej w Ełku:

- bp. Wojciecha Ziemby (1992-2000);
- bp. Edwarda Eugeniusza Samsela (2000-2003);
- bp. Jerzego Mazura SVD (2003-).

Wszyscy Pasterze Kościoła Ełckiego – ordynariusze, jak i biskupi pomocniczy – odznaczyli się ogromną troską o rozwój dzieł charytatywnych w Diecezji Ełckiej.

Kluczowym organem Caritas Diecezji Ełckiej o charakterze decyzyjnym jest dyrektor²¹. W myśl statutu do jego kompetencji należy m.in.:

- kierowanie ełcką Caritas i całokształtem działalności w diecezji;
- reprezentowanie Caritas i występowanie w jej imieniu zgodnie z przepisami prawa;

---

¹⁹ Por. tamże, art. 6.

²⁰ Por. tamże, art. 9.

²¹ Por. tamże, art. 10.

- przedstawianie ordynariuszowi kandydatury na stanowisko zastępcy;
- zatrudnianie pracowników Caritas;
- zatwierdzanie programu działalności i preliminarza budżetowego Caritas na rok następny oraz sprawozdanie z działalności i stanu finansów Caritas za rok ubiegły;
- informowanie ordynariusza o bieżącej działalności Caritas;
- powoływanie do istnienia terenowych jednostek organizacyjnych i zatrudnianie ich kierowników;
- wyrażanie zgody na podjęcie przez terenowe ośrodki charytatywne samodzielnej, zgodnej ze statutem Caritas, działalności gospodarczej i przyjmowanie dorocznych o niej sprawozdań;
- zarządzanie funduszami i mieniem Caritas zgodnie ze statutem i budżetem;
- kontrolowanie pracy wyodrębnionych podmiotów działalności gospodarczej²².

Funkcję dyrektora Caritas Diecezji Elckiej 1 sierpnia 1992 r. Biskup Elcki Wojciech Ziemba powierzył ks. Joachimowi Kollochowi CRL²³. Posiadał on doświadczenie pracy w ośrodku resocjalizacji. Był m.in. współzałożycielem Fundacji im. św. Dominika Savio w Elku, niosącej pomoc dzieciom z rodzin patologicznych²⁴. Ks. Kolloch organizował podstawowe struktury Caritas w Diecezji Elckiej. Poważną trudnością, jaką napotkał, był brak tradycji działania Caritas na tym terenie. Jego motto stanowiły słowa św. Matki Teresy z Kalkuty: „Nikt wobec potrzebujących nie powinien być obojętny”²⁵. Z obowiązków dyrektora elckiej Caritas został on zwolniony z dniem 15 lipca 1994 r.²⁶.

Kontynuacji pracy charytatywnej na stanowisku dyrektora Caritas Diecezji Elckiej podjął się ks. prał. mgr Tadeusz Herman. Funkcję tę pełnił on niemal przez dekadę (od 17 września 1994 r. do 30 lipca 2003 r.)²⁷. Podobnie jak jego poprzednik rozwijał struktury Caritas Diecezji Elckiej. Dzięki jego osobistemu zaangażowaniu elcka Caritas poszerzyła zakres swojej działalności o opiekę nad bezdomnymi, chorymi i niepełnosprawnymi za pośrednictwem specjalistycznych placówek. Będąc dyrektorem Caritas Diecezji Elckiej jednocześnie pełnił obowiązki ekonoma diecezjalnego i dyrektora administracyjnego w Wyższym Seminarium Duchownym w Elku²⁸.

²² Por. tamże, art. 11.

²³ Por. Dekret Biskupa Elckiego Wojciecha Ziemby N. 1181/92 z 1 sierpnia 1992 r. o mianowaniu ks. Joachima Kollocha CRL na stanowisko dyrektora Caritas Diecezji Elckiej, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

²⁴ Por. A. Taborski, *Fundacja im. św. Dominika Savio*, „Słowo. Dziennik katolicki” (1993), nr 72, s. 9.

²⁵ Por. A. Markowski, *Nikt wobec potrzebujących nie powinien być obojętny*, „Martyria” (1994), nr 2, s. 1 i 12.

²⁶ Por. Dekret Biskupa Elckiego Wojciecha Ziemby N. 1385/94 z 22 czerwca 1994 r. o zwolnieniu ks. Joachima Kollocha CRL z obowiązków dyrektora Caritas Diecezji Elckiej, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

²⁷ Por. *Nominacje i zmiany personalne*, KUDE 3(1994), nr 2, s. 47; *Nominacje i zmiany personalne*, KUDE 3(1994), nr 4-5, s. 74.

²⁸ Por. J. Sikora, *10-lecie Caritas Diecezji Elckiej*, „Martyria” (2002), nr 10, s. 3-4.

Trzecim z kolei i obecnym dyrektorem Caritas Diecezji Elckiej jest ks. kan. dr Dariusz Kruczyński. Na to stanowisko został mianowany przez Biskupa Elckiego Jerzego Mazura SVD z dniem 31 lipca 2003 r.²⁹. Dobrym przygotowaniem do pracy na tym stanowisku był z pewnością dwuletni staż pracy w elckiej Caritas w charakterze wicedyrektora³⁰. Jego zapał i zaangażowanie przyczyniły się do zdynamizowania i rozwoju działalności Caritas Diecezji Elckiej oraz powołania przez nią wielu jednostek specjalistycznych służącym ubogim i potrzebującym. Ksiądz Dariusz Kruczyński twierdzi, że elcka Caritas nie może funkcjonować tylko na bazie pomocy doraźnej. Diecezjalna instytucja charytatywna stara się spieszyć z pomocą potrzebującym realizując konkretne projekty, podejmując współpracę na szczeblu lokalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym jako partner realizacji zadań w zakresie pomocy charytatywnej³¹. Z dniem 1 sierpnia 2016 r. ks. Dariusz Kruczyński został mianowany dyrektorem Caritas Diecezji Elckiej na kolejne pięć lat³².

Począwszy od 2000 r. dyrektor Caritas Diecezji Elckiej powierza część swoich obowiązków wicedyrektorowi. W wyniku rozrastających się struktur elckiej Caritas i poszerzania zakresu jej kompetencji, stało się to wręcz koniecznością. Do obowiązków wicedyrektora należy przede wszystkim wspieranie dyrektora we wszystkich działaniach wynikających z celów statutowych i zastępowanie go podczas nieobecności, we wszystkich sprawach dotyczących bieżącego kierowania działalnością elckiej Caritas. W przypadku wakatu na urzędzie dyrektora pełni jego obowiązki do czasu powołania nowego³³.

Funkcję wicedyrektora Caritas Diecezji Elckiej pełnili:

- ks. Dariusz Smoleński (5 października 2000 r. – 24 sierpnia 2001 r.)³⁴;
- ks. Dariusz Kruczyński (25 sierpnia 2001 r. – 31 lipca 2003 r.)³⁵;

²⁹ Por. Dekret Biskupa Elckiego Jerzego Mazura SVD N. 1865/2003 z 28 lipca 2003 r. o mianowaniu ks. Dariusza Kruczyńskiego na stanowisko dyrektora Caritas Diecezji Elckiej, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

³⁰ Por. Dekret Biskupa Elckiego Edwarda Eugeniusza Samsela N. 1666/2001 z 25 sierpnia 2001 r. o mianowaniu ks. Dariusza Kruczyńskiego na stanowisko wicedyrektora Caritas Diecezji Elckiej, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.; J. Sikora, *Chcę pomagać drugiemu człowiekowi. Rozmowa z ks. Dariuszem Kruczyńskim, wicedyrektorem Caritas Diecezji Elckiej*, „Martyria” (2002), nr 2, s. 10-11.

³¹ Por. M. Karanowski, *Obchody 15-lecia istnienia Caritas. Niosą pomoc niepełnosprawnym, „Rozmaitości Elckie”* (2007), nr 23, s. 7; A. Makowska, *XV lat w służbie potrzebującym Caritas Diecezji Elckiej*, BI CDE (2007), nr 7-8, s. 4.

³² Por. Dekret Biskupa Elckiego Jerzego Mazura SVD N. 961/2016 z 1 sierpnia 2016 r. o mianowaniu ks. Dariusza Kruczyńskiego dyrektorem Caritas Diecezji Elckiej na kolejne 5 lat, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

³³ Por. Statut Caritas Diecezji Elckiej z 18 listopada 2004 r., art. 12.

³⁴ Por. Dekret Biskupa Elckiego Wojciecha Ziemby N. 3317/2000 z 3 października 2000 r. o mianowaniu ks. Dariusza Smoleńskiego na stanowisko wicedyrektora Caritas Diecezji Elckiej, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

³⁵ Por. Dekret Biskupa Elckiego Edwarda Eugeniusza Samsela N. 1666/2001 z 25 sierpnia 2001 r. o mianowaniu ks. Dariusza Kruczyńskiego na stanowisko wicedyrektora Caritas Diecezji Elckiej, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

– ks. Jacek Marek Nogowski (25 czerwca 2004 r. – 31 sierpnia 2016 r.)³⁶.

Obecnie na tym stanowisku pracują: ks. Maciej Gilewski (od 15 lipca 2010 r.)³⁷ i ks. Ryszard Sawicki (od 24 sierpnia 2017 r.)³⁸.

Ważną funkcję w Caritas Diecezji Ełckiej pełnili sekretarze, którzy odpowiadali za funkcjonowanie i organizację pracy w centrali oraz kontakty z mediami³⁹. Sekretarzem Caritas Diecezji Ełckiej w latach 2004-2006 r. był Marcin Radziłowicz⁴⁰. W latach 2007-2011 urząd ten pełniła Aneta Makowska⁴¹. Obecnie funkcję kierownika ds. personalnych i administracji pełni Renata Stańczyk.

Na mocy statutu Caritas Diecezji Ełckiej, celem usprawnienia pracy charytatywnej na szczeblu diecezjalnym, jej struktura została zrejonizowana⁴². Dokonało się to poprzez powołanie wicedyrektorów i koordynatorów rejonowych pracy Caritas. Funkcję te pełnili:

– wicedyrektora Caritas w rejonie augustowskim: ks. Waldemar Sawicki (1 lipca 2005 r. – 31 sierpnia 2007 r.)⁴³, ks. kan. Jan Makowski (1 września 2007 r. – 31 lipca 2010 r.)⁴⁴, ks. Jacek M. Nogowski (1 sierpnia 2010 r. – 24 sierpnia 2012 r.)⁴⁵, ks. Krzysztof Karski (24 sierpnia 2012 r. – 24 sierpnia 2014 r.)⁴⁶;

³⁶ Por. Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 1675/2004 z 12 czerwca 2004 r. o mianowaniu ks. Jacka Nogowskiego na stanowisko wicedyrektora Caritas Diecezji Ełckiej; Dekret Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 1025/2016 z 22 sierpnia 2016 r. o zwolnieniu ks. Jacka Nogowskiego z obowiązków wicedyrektora Caritas Diecezji Ełckiej, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

³⁷ Por. Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 1299/2010 z 30 czerwca 2010 r. o mianowaniu ks. Macieja Gilewskiego wicedyrektorem Caritas Diecezji Ełckiej, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

³⁸ Por. Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 652/2017 z 26 czerwca 2017 r. o mianowaniu ks. Ryszarda Sawickiego wicedyrektorem Caritas Diecezji Ełckiej, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

³⁹ Por. Statut Caritas Diecezji Ełckiej z 18 listopada 2004 r., art. 13.

⁴⁰ Por. Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 2273/2006 z 29 grudnia 2006 r. o zwolnieniu Marcina Radziłowicza ze stanowiska sekretarza Caritas Diecezji Ełckiej, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

⁴¹ Por. Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 2274/2006 z 29 grudnia 2006 r. o powołaniu Anety Makowskiej na stanowisko sekretarza Caritas Diecezji Ełckiej; Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 2195/2011 z 25 listopada 2011 o zwolnieniu Anety Makowskiej ze stanowiska sekretarza Caritas Diecezji Ełckiej, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

⁴² Por. Statut Caritas Diecezji Ełckiej z 18 listopada 2004 r., art. 19, ust. b.; Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 1611/2005 z 12 lipca 2005 r. zatwierdzający regulamin pracy wicedyrektorów rejonowych Caritas Diecezji Ełckiej, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

⁴³ Por. Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 1362a/2005 z 16 czerwca 2005 r. o mianowaniu ks. Waldemara Sawickiego na stanowisko wicedyrektora Caritas w rejonie augustowskim; Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 1679/2007 z 22 sierpnia 2007 r. o zwolnieniu ks. Waldemara Sawickiego z obowiązków wicedyrektora Caritas w rejonie augustowskim, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

⁴⁴ Por. Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 1676/2007 z 22 sierpnia 2007 r. o mianowaniu ks. Jana Makowskiego wicedyrektorem Caritas w rejonie augustowskim, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

⁴⁵ Por. Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 1270/2010 z 84 czerwca 2010 r. o mianowaniu ks. Jacka Marka Nogowskiego Dyrektorem Domu Księży Emerytów w Augu-

- wicedyrektora Caritas w rejonie oleckim: ks. Dariusz Smoleński (1 lipca 2005 r. – 1 lipca 2006 r.)⁴⁷;
- wicedyrektora Caritas w rejonie suwalskim: ks. Jacek Marek Nogowski (24 sierpnia 2012 – 24 sierpnia 2014)⁴⁸;
- koordynatora Caritas w rejonie giżycko-węgorzewskim: Marek Wojciechowski (1 kwietnia 2006 r. – 31 marca 2013 r.)⁴⁹.

W świetle statutu Caritas Diecezji Ełckiej Komisję Nadzorczą tej diecezjalnej organizacji charytatywnej stanowi Rada Ekonomiczna Diecezji Ełckiej, która akceptuje sprawozdania merytoryczno-finansowe ełckiej Caritas⁵⁰.

3.2. Diecezjalna centrala Caritas, placówki specjalistyczne i jednostki wspomagające

W skład Caritas Diecezji Ełckiej wchodzi: diecezjalna centrala Caritas oraz placówki specjalistyczne, a ponadto jednostki wspomagające prowadzone przez centralę.

Siedzibą centrali Caritas Diecezji Ełckiej jest miasto biskupie Ełk, od 1 stycznia 2014 r. mieści się ona przy ul. ks. prał. Mariana Szczęsnego 1. Na początku znajdowała się ona przy ul. Kościuszki 9 (w budynku seminarium),

---

stowie; Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 1334/2012 r. z 14 czerwca 2012 r. o zwolnieniu ks. Jacka Marka Nogowskiego ze stanowiska dyrektora Domu Księży Emerytów w Augustowie i mianowaniu wicedyrektorem Caritas w rejonie suwalskim, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

⁴⁶ Por. Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 1335/2012 z 14 czerwca 2012 r. o mianowaniu ks. Krzysztofa Karskiego wicedyrektorem Caritas w rejonie augustowskim, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

⁴⁷ Por. Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 1360/2005 z 16 czerwca 2005 r. o mianowaniu ks. Dariusza Smoleńskiego na stanowisko wicedyrektora Caritas w rejonie oleckim; Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 1286/2006 z 28 czerwca 2006 r. o zwolnieniu ks. Dariusza Smoleńskiego ze stanowiska wicedyrektora Caritas w rejonie oleckim, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

⁴⁸ Por. Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 1334/2012 r. z 14 czerwca 2012 r. o zwolnieniu ks. Jacka Marka Nogowskiego ze stanowiska dyrektora Domu Księży Emerytów w Augustowie i mianowaniu wicedyrektorem Caritas w rejonie suwalskim; Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 1285/2014 z 23 czerwca 2014 r. o zwolnieniu ks. Jacka Marka Nogowskiego ze stanowiska wicedyrektora Caritas w rejonie suwalskim, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

⁴⁹ Por. Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 669/2006 z 31 marca 2006 r. o mianowaniu Marka Wojciechowskiego na stanowisko koordynatora rejonowego pracy Caritas w rejonie giżycko-węgorzewskim; Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 764/2007 z 20 marca 2007 r. o ponownym mianowaniu Marka Wojciechowskiego na stanowisko koordynatora rejonowego pracy Caritas w rejonie giżycko-węgorzewskim; Dekret Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD N. 631/2010 z 31 marca 2010 r. o ponownym mianowaniu Marka Wojciechowskiego na stanowisko koordynatora rejonowego pracy Caritas w rejonie giżycko-węgorzewskim, ADE, Zespół akt: Caritas, b. sygn.

⁵⁰ Por. Statut Caritas Diecezji Ełckiej z 18 listopada 2004 r., art. 14-15.

a następnie w latach 2001-2013 przy ul. 3-go Maja 10 (w gmachu dawnej kurii)⁵¹.

Struktura organizacyjna centrali diecezjalnej Caritas Diecezji Ełckiej i dokonany w niej podział kompetencji wygląda następująco:

1. Sekretariat:
  - obsługa korespondencji wychodzącej i przychodzącej;
  - kontakt z osobami zwracającymi się o pomoc;
  - obsługa informatyczna strony internetowej ełckiej Caritas, projektowanie ulotek, folderów, plakatów.
2. Dział projektów:
  - pozyskiwanie środków finansowych poprzez pisanie projektów lokalnych, krajowych oraz międzynarodowych;
  - koordynacja realizowanych projektów i rozliczenie przyznanych dotacji;
  - koordynacja akcji wakacyjnych dla dzieci z ubogich rodzin i młodzieży z rodzin polonijnych;
  - aktualizacja i prowadzenie strony internetowej www.elk.caritas.pl;
  - przygotowywanie Biuletynu Informacyjnego Caritas Diecezji Ełckiej „Dzielmy się Miłością”, stanowiącego dodatek do diecezjalnego miesięcznika „Martyria”;
  - przygotowywanie akcji promocyjnych, strategii marketingowych, materiałów informacyjnych dotyczących poszczególnych akcji Caritas.
3. Biuro Pomocy Doradźnej:
  - koordynowanie akcji diecezjalnych (Tornister pełen uśmiechu, Kromka chleba, Wigilijne Dzieło Pomocy dzieciom, znicze przed Uroczystością Wszystkich Świętych, Paschałki Wielkanocne i Jałmużna Wielkopostna, zbiórki żywności);
  - pomoc poszkodowanym wskutek kataklizmów oraz koordynacja programu Skrzydła;
  - pozyskiwanie darowizn rzeczowych i finansowych;
  - prowadzenie programu FEAD;
  - współpraca z Parafialnymi Zespołami Caritas;
  - pomoc bieżąca osobom ubogim, samotnym i chorym;
  - wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego i medycznego.
4. Ełckie Centrum Wolontariatu:
  - promowanie idei wolontariatu i koordynowanie działań wolontariuszy w ramach Caritas;
  - organizowanie i prowadzenie szkoleń dla wolontariuszy;
  - współpraca z innymi organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami skupiającymi wolontariuszy;
  - koordynacja pracy Szkolnych Kół Caritas.

⁵¹ Por. A. Pieńkowski, *Życie i działalność Bpa Edwarda Eugeniusza Samsela (1940-2003)*, Ełk 2014, s. 520; J. Dziatkowiak, D. Kruczyński, R. Sawicki, *25 lat Caritas...*, dz. cyt., s. 10.

5. Magazyn Caritas Diecezji Ełckiej:

- magazynowanie i wydawanie zgromadzonych artykułów;
- realizacja programu FEAD oraz EMBARGO.

6. Dział księgowości:

- prowadzenie dokumentacji finansowo-księgowej;
- ewidencja otrzymanych i przekazanych środków finansowych i rzeczowych⁵².

W ramach struktur Caritas Diecezji Ełckiej działają także tzw. jednostki wspomagające, np. Centrum Medyczno-Oświatowe im. Marianny Biernackiej i Charytatywno-Społeczne Centrum „Corda Cordis”. Są to podmioty prowadzące działalność gospodarczą realizowaną przez punkty farmaceutyczne, zakłady pogrzebowe, ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy itp. Wypracowywany przez nie dochód przeznaczony jest na działalność charytatywną ełckiej Caritas⁵³.

Struktury Caritas Diecezji Ełckiej wymienione w niniejszym paragrafie w 2016r. zapewniały miejsca pracy dla ponad 200 osób⁵⁴. Warto nadmienić, że w 2006 r. ełcka Caritas zatrudniała 108 osób⁵⁵, a w 2001 r. – tylko 3 pracowników etatowych. Fakt ten świadczy bardzo dobitnie o dynamicznym tempie rozwoju struktur diecezjalnej Caritas.

3.3. Ogniwa szczebla podstawowego i wolontariat jako filary pracy Caritas

Posługa czynnej miłości bliźniego podejmowana przez Caritas Diecezji Ełckiej byłaby wręcz niemożliwa bez pomocy wolontariuszy angażujących się w pracę na rzecz bliźnich potrzebujących pomocy w wymiarze duchowym i materialnym. Osoby te czerpią inspirację z kart Ewangelii i naśladują miłosiernego Samarytanina. Działając jako chrześcijanie, stają się współtwórcami cywilizacji miłości i budowniczymi królestwa Bożego na ziemi. To oni poświęcają bezinteresownie swój czas, energię i zdolności tworząc ogniwa szczebla podstawowego ełckiej Caritas, które stanowią Parafialne Zespoły Caritas (PZC) i Szkolne Koła Caritas (SKC). Dwa wymiary służby charytatywnej – centralny i podstawowy – wzajemnie się uzupełniają i oddziałują na siebie. Wolontariusze Caritas uczestniczą w akcjach stałych i cyklicznych oraz wspierają działalność placówek Caritas. Zaletą PZC i SKC jest niebywała znajomość potrzeb i skuteczność w ich zaradzaniu w lokalnych środowiskach. Diecezjalna centrala Caritas wnosi wkład koordynacyjny i formacyjny, organizując rekolekcje, dni skupienia, warsztaty i szkolenia dla wolontariuszy.

Statut PZC nadaje i zatwierdza Biskup Ełcki dla jak najlepszego realizowania zadań miłosierdzia stojących przed każdym wiernym⁵⁶. Ordynariusz

⁵² Por. Sprawozdanie merytoryczno-finansowe Caritas Diecezji Ełckiej za rok 2016, ACDE, Zespół akt: Sprawozdania, b. sygn. [dalej: Sprawozdanie 2016].

⁵³ Por. tamże.

⁵⁴ Por. tamże.

⁵⁵ Por. Sprawozdanie 2006.

⁵⁶ Por. Statut Caritas Diecezji Ełckiej z 18 listopada 2004 r., art. 20.

powołuje PZC na wniosek proboszcza miejscowej parafii i dyrektora Caritas Diecezji. Caritas parafialna w swojej działalności korzysta z osobowości prawnej parafii, przy której została powołana. Koordynuje ona działalność charytatywną na terenie parafii. Przewodniczącym PZC jest proboszcz lub inny upoważniony przez niego duchowny pracujący w tejże parafii. PZC stanowi także 3-4 osobowy zarząd składający się z prezesa, sekretarza i skarbnika oraz wiceprezesa przy 4-osobowym składzie zarządu. Jest on powoływany na okres trzech lat. Przynajmniej raz w roku powinno odbyć się walne zgromadzenie PZC⁵⁷.

Do zadań Caritas na szczeblu parafii należy przede wszystkim:

- mobilizacja charytatywna wspólnoty parafialnej;
- rozpoznawanie potrzeb i możliwości pomocy;
- świadczenie pomocy potrzebującym;
- przeciwdziałanie patologiom społecznym;
- współpraca z diecezjalną centralą Caritas;
- systematyczna formacja i organizacja wolontariatu⁵⁸.

Obecna liczba 148 PZC jest wynikiem mobilizacji do ich tworzenia przez Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD oraz stanowi konkretny owoc peregrynacji obrazu Jezusa Miłosiernego w Diecezji Ełckiej w roku 2005⁵⁹. Świadczy ona także o dynamicznym rozwoju struktur Caritas Diecezji Ełckiej.

Od 2002 r. centrala diecezjalnej Caritas organizuje szkolenia dla członków PZC. Pierwsze spotkanie formacyjne odbyło się dnia 9 listopada 2002 r. Wzięli w nim udział reprezentanci 49 parafii⁶⁰. Obecnie tego typu szkolenia organizowane są regularnie, najczęściej co kwartał. Liczba uczestników spotkań ciągle wzrasta. Podczas szkoleń otrzymują oni konkretne wytyczne odnoszące się do podejmowanej przez nich pracy charytatywnej, informowani są o podejmowanych przez Caritas Diecezji Ełckiej inicjatywach i najbliższych akcjach oraz formach włączenia się w nie PZC⁶¹. Wychodząc naprzeciw potrzebie pogłębionej formacji religijno-ascetycznej, od 2006 r. ełcka Caritas organizuje także dni skupienia dla członków PZC. Pierwszy taki dzień skupienia odbył się 25 listopada 2006 r. w Diecezjalnym Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Ełku. Prowadził go ks. dr Zdzisław Świniarski, wicedyrektor Caritas Polska⁶². Ostatni dzień skupienia wolontariuszy PZC i SKC miał miejsce 18 kwietnia 2017 r.

⁵⁷ Por. Wzór Statutu Parafialnego Zespołu Caritas przyjęty i zatwierdzony przez Biskupa Ełckiego Jerzego Mazura SVD 12 października 2005 r., ACDE, Zespół akt: Parafialne Zespoły Caritas, b. sygn.

⁵⁸ Por. tamże.

⁵⁹ Por. M. Karanowski, *Włączcie się w dzieło miłosierdzia*, „Rozmaitości Ełckie” (2005), nr 6, s. 14; Sprawozdanie 2016.

⁶⁰ Por. *Caritas doskonali swoją pracę*, „Martyria” (2002), nr 12, s. 7.

⁶¹ Por. A. Rudzińska, *Tworzymy, działamy i szkolimy się*, BI CDE (2017), nr 1, s. 1.

⁶² Por. A. Makowska, *Dzień skupienia dla PZC*, BI CDE (2007), nr 1, s. 2.

i tradycyjnie odbył się w Diecezjalnym Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Elku⁶³.

Dużą rolę w budzeniu zaangażowania charytatywnego i właściwego kształtowania motywacji odgrywają SKC. Zaczęły one powstawać w Diecezji Elckiej począwszy od 2003 r. Obecnie ich liczba to – 151 kół skupiających ponad 3000 wolontariuszy⁶⁴. Celem SKC jest zaspokajanie duchowych i społecznych potrzeb młodego pokolenia katolików oraz podejmowanie przez nich dzieł miłosierdzia. Obszar ich działania stanowi: szkoła, środowisko lokalne i parafia. Działalność SKC opiera się przede wszystkim na pracy wolontarystycznej. Ścisła i permanentna współpraca z młodzieżą ma wielkie znaczenie przy organizacji jakichkolwiek akcji charytatywnych. Aktywność kół przyczynia się do promocji wolontariatu oraz wzmocnienia roli wychowawczej Kościoła i szkoły⁶⁵.

Wszystkie SKC w diecezji elckiej działają w oparciu o regulamin zatwierdzony i podpisany przez ks. Dariusza Kruczyńskiego – dyrektora elckiej Caritas⁶⁶. Wachlarz działań podejmowanych przez SKC obrazują roczne sprawozdania, które docierają do elckiej Caritas. Młodzi wolontariusze angażują się chętnie w:

- zbiórki pieniężne na cele charytatywne;
- zbiórki żywności, zabawek, odzieży, pomocy szkolnych;
- akcję Jałmużna Wielkopostna;
- przygotowywanie świątecznych paczek dla ubogich;
- bale charytatywne, kiermasze, loterie fantowe;
- rozprowadzanie świec Wigilijnego Dzieła Pomocy Dzieciom, zniczy Caritas;
- porządkowanie grobów;
- pomoc osobom chorym i w podeszłym wieku w sprzątaniu mieszkania, robienie im zakupów itp.⁶⁷.

SKC, podobnie jak PZC, mają swoje spotkania formacyjne. Pierwsze tego typu spotkanie zostało zorganizowane przez diecezjalną centralę Caritas 21 stycznia 2006 r. i przybrało formę I-go Zjazdu SKC. Zjazd był okazją do wymiany doświadczeń na temat podejmowanych przez młodych ludzi form pracy charytatywnej. Stał się on także impulsem do ożywienia działalności kół i utworzenia kolejnych⁶⁸. Spotkania SKC odbywają się od tej pory regularnie. Ostatnie odbyły się w dniach 24-26 kwietnia 2017 r. i zgromadziły wolontariu-

⁶³ Por. A. Rudzińska, *Dzień Skupienia Parafialnych Zespołów i Szkolnych Kół Caritas*, BI CDE (2017), nr 5, s. 1.

⁶⁴ Por. Sprawozdanie 2016.

⁶⁵ Zob. R. Sawicki, *Chrześcijański wolontariat na przykładzie Szkolnych Kół Caritas w Diecezji Elckiej. Studium socjologiczno-pastoralne*, Warszawa 2014.

⁶⁶ Por. Regulamin Szkolnego Koła Caritas, ACDE, Zespół akt: Szkolne Koła Caritas, b. sygn.

⁶⁷ Por. R. Sawicki, *Chrześcijański wolontariat...*, dz. cyt., s. 113-121.

⁶⁸ Por. M. Radziłowicz, *I Zjazd Szkolnych Kół Caritas*, BI CDE (2006), nr 2, s. 1.

szy SKC z Pizsa, Ełku i Augustowa. Ich tematyka dotyczyła działalności misyjnej zgodnie z hasłem roku duszpasterskiego „Idźcie i głosście”⁶⁹.

W strukturach CDE, od 22 marca 2006 r., funkcjonuje także Akademickie Koło Caritas przy Wyższym Seminarium Duchownym w Ełku. Członkowie koła uczestniczą w spotkaniach organizacyjno-formacyjnych. Włączają się także aktywnie w inicjatywy podejmowane przez ełcką Caritas. Zaangażowanie alumnów w dzieło miłosierdzia zaznacza się jednak szczególnie podczas „Wakacji z Bogiem”. Diakoni są kierownikami, a młodszy alumni animatorami grup na organizowanych przez CDE koloniach dla dzieci i młodzieży z ubogich rodzin. Grupa kleryków odwiedza również dzieci i młodzież w Domu św. Faustyny – Pomocna Dłoń w Ełku. Włącza się tym samym w proces ich wychowania w wymiarze duchowo-religijnym. Świadczenie wiary i życia alumnów wpływa pozytywnie na kształtowanie chrześcijańskich postaw młodego pokolenia⁷⁰.

PZC, SKC i Akademickie Koło Caritas tworzą swoisty pomost łączący osoby potrzebujące z wolontariuszami, którzy są gotowi nieść im pomoc czerpiąc z tego ogromną radość i satysfakcję. Aktywność wolontariuszy Caritas przemawia do serc współczesnych ludzi zrozumiałym językiem miłości. Stanowi wielki potencjał duszpasterski i społeczny Kościoła Ełckiego.

4. Krótkie kalendarium i prezentacja wybranych placówek ełckiej Caritas oraz form ich działalności

1992 r. – zaczęto wydawać posiłki osobom bezdomnym i potrzebującym pomocy. Pomagał w tym personel kuchni seminaryjnej i klerycy. Początkowo wydawano 50 posiłków dziennie, z czasem liczba ta wzrosła do 100⁷¹.

Adwent 1994 r. – wzięto udział w akcji „Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom” zainicjowanej przez Caritas Polska. Ogólnopolska inicjatywa polegająca na rozprowadzaniu świec w okresie adwentu jest ciągle kontynuowana. Pozyskane fundusze przeznaczone są na potrzeby dzieci znajdujących się w trudnych sytuacjach, jak również na zorganizowanie letniego wypoczynku „Wakacje z Caritas” dla dzieci z najuboższych rodzin oraz na doraźną pomoc rodzinom wielodzietnym. W 2016 r. kampania akcji przebiegała pod hasłem „Płomień Miłosierdzia”⁷².

25 marca 1996 r. – powołano Stację Opieki Caritas w Białej Piskiej (ul. Konopnickiej 4). Placówka świadczy usługi medyczne w zakresie pielęgniarstwa długotrwałego oraz rehabilitacji leczniczej. W 2016 r. wykonała

⁶⁹ Por. M. Czerepko-Żukowska, *Szkolne Kola Caritas w Pizsu, Ełku i Augustowie*, BI CDE (2017), nr 6, s. 1.

⁷⁰ Por. R. Sawicki, *Aktywność Akademickiego Koła Caritas*, BI CDE (2007), nr 12, s. 2.

⁷¹ Por. D. Kruczyński, *Krzyk i wołanie biednych. Kościół ełcki w służbie ubogim*, Ełk 2011, s. 190; A. Pieńkowski, *Życie i działalność Bpa Edwarda Eugeniusza Samsela...*, dz. cyt., s. 517.

⁷² Por. A. Rudzińska, *Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom*, BI CDE (2016), nr 12, s. 1.

16 462 usługi na podstawie 5 438 skierowań. W ramach opieki długotrwałej w 2016 r. pielęgniarki wykonały 1280 wizyt domowych⁷³.

1998 r. – utworzono Noclegownię im. św. Ojca Pio w Elku (ul. Kościuszki 17) przeznaczoną dla osób bezdomnych, zapewniającą całodobowe zakwaterowanie, wyżywienie, odzież i środki higieny osobistej. Od 2009 r. placówka pełni funkcję domu dziennego pobytu, dysponując świetlicą i stołówką dla ubogich⁷⁴.

27 marca 2000 r. – otwarto Stację Opieki Caritas w Puńsku (ul. Szkolna 26). W jej ramach funkcjonuje obecnie gabinet pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej i położnej, poradnia rehabilitacyjna, gabinet fizjoterapii, gabinety stomatologiczne w Gibach i Krasnopolu. W 2016 r. w gabinecie fizjoterapii wykonano 33 238 usług na podstawie 7 689 skierowań. Z poradni rehabilitacyjnej skorzystało 548 pacjentów⁷⁵.

21 lipca 2000 r. – powołano Warsztat Terapii Zajęciowej w Gołdapi (ul. Przytorowa 5), którego celem jest zapewnienie 50 osobom niepełnosprawnym możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej przez terapię zajęciową, zmierzającą do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności⁷⁶.

5 września 2002 r. – z okazji jubileuszu 10-lecia istnienia elckiej Caritas poświęcono i otwarto pierwszą Aptekę św. Brunona w Elku (ul. 3-go Maja 10). Elcka Caritas w ramach Centrum Medyczno-Oświatowego im. bł. Marianny Biernackiej prowadzi obecnie kilka aptek i punktów aptecznych. Przez realizację recept i farmaceutyków w aptekach św. Brunona wszyscy klienci włączają się w dzieło pomocy najuboższym⁷⁷.

22 maja 2003 r. – utworzono Centrum Młodzieżowe „Quo vadis” w Elku (ul. 3-go Maja 10). W ramach świetlicy funkcjonuje obecnie: sala zabaw dla najmłodszych, bilard, siłownia, pracownia internetowa dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Elku. W 2016 r. opieką zostało objętych 35 dzieci i młodzieży w wieku od 3 do 16 lat⁷⁸.

21 maja 2003 r. – poświęcono Zakład Krawiecki w Elku (ul. Kościuszki 18) realizującego program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych⁷⁹.

23 września 2003 r. – powołano pierwsze Szkolne Koło Caritas na terenie Diecezji Elckiej przy Zespole Szkół Licealnych i Zawodowych w Olecku⁸⁰.

⁷³ Por. J. Działkowiak, *Caritas Diecezji Elckiej w latach 1992-2012*, w: *Przeszłość jest to dziś, tylko cokolwiek dalej. 20. rocznica powstania Diecezji Elckiej*, red. W. Guzewicz, Elk 2012, s.174-175; Sprawozdanie 2016.

⁷⁴ Por. D. Kruczyński, *Krzyk i wołanie biednych...*, dz. cyt., s. 303-304; Sprawozdanie 2016.

⁷⁵ Por. J. Działkowiak, *Caritas Diecezji Elckiej...*, dz. cyt., s. 175; Sprawozdanie 2016.

⁷⁶ Decyzja Caritas Diecezji Elckiej z 21 lipca 2000 r. w sprawie utworzenia Warsztatów Terapii Zajęciowej w Gołdapi, ACDE, Zespół akt: Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gołdapi, b. sygn.; por. D. Łasica, *VII rocznica powstania Warsztatu Terapii Zajęciowej w Gołdapi – rozmowa z kierownikiem Jerzym Sobiszem*, BI CDE (2007) 10, s. 1-2.

⁷⁷ Por. D. Kruczyński, *Krzyk i wołanie biednych...*, dz. cyt., s. 284.

⁷⁸ Por. J. Działkowiak, *Caritas Diecezji Elckiej...*, dz. cyt., s. 180; Sprawozdanie 2016.

⁷⁹ Por. D. Kruczyński, *Krzyk i wołanie biednych...*, dz. cyt., s. 302.

2004 r. – zaczęto uczestniczyć w Europejskim Programie Pomocy Najbardziejziej Potrzebującym (PAED)⁸¹.

1 stycznia 2005 r. – zapoczątkowano funkcjonowanie Katolickiego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego Diecezji Elckiej w ramach diecezjalnej Caritas (ul. Wojska Polskiego 45)⁸².

1 września 2005 r. – otwarto Zakład Pogrzebowy „Betania” w Augustowie (ul. Skorupki 8)⁸³.

2006 r. – wzięto udział w ogólnopolskim programie „Skrzydła” polegającym na systematycznym wspieraniu uczniów, dzięki czemu zwiększa się ich szanse edukacyjne. Aktualnie programem objętych jest ponad 20 dzieci z terenu Diecezji Elckiej⁸⁴.

Styczeń 2006 r. – zapoczątkowano wydawanie własnego periodyku pod nazwą „Dzielmy się Miłością. Biuletyn Informacyjny Caritas Diecezji Elckiej”⁸⁵ informującego o działalności elckiej Caritas – podejmowanych inicjatywach, planowanych przedsięwzięciach i akcjach charytatywnych. Obecnie stanowi od wkładkę do diecezjalnego miesięcznika „Martyria”⁸⁶.

1 kwietnia 2006 r. – poświęcono Centra Charytatywne im. Jana Pawła II „Nie lękajcie się” w Elku (ul. Matejki 1) i „Otwórzcie drzwi Chrystusowi” w Giżycu (ul. Wodociągowa 23)⁸⁷.

15 maja 2006 r. – otwarto i poświęcono Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy „Dom Świętej Rodziny” w Orzyszu (ul. Wierzbńska 12). Dom służy jako miejsce rekolekcji, szkoleń i konferencji, organizuje przyjęcia okolicznościowe⁸⁸. W jego pobliżu znajduje się Ośrodek Kolonijny „Arka” (ul. Wierzbńska 10) funkcjonujący w miesiącach letnich, stanowiący bazę noclegową podczas realizacji kolonii dla dzieci z rodzin polonijnych i dla dzieci z ubogich rodzin⁸⁹.

⁸⁰ Zob. Pismo Dyrektora Caritas Diecezji Elckiej ks. Dariusza Kruczyńskiego L. dz. 390/W/2003 z 23 września 2003 r. o powołaniu do istnienia SKC przy Zespole Szkół Licealnych i Zawodowych w Olecku, ACDE, Zespół akt: Szkolne Koła Caritas, Szkoły G-O; por. R. Sawicki, *Chrześcijański wolontariat...*, dz. cyt., s. 106-107.

⁸¹ Por. D. Kruczyński, *Krzyk i wołanie biednych...*, dz. cyt., s. 307.

⁸² Por. tamże, s. 255.

⁸³ Por. J. Dziatkowiak, *Caritas Diecezji Elckiej...*, dz. cyt., s. 183.

⁸⁴ Por. I. Łopot, *Skrzydła i pomoc uczniom w nauce*, BI CDE (2016), nr 1, s. 3.

⁸⁵ Jego redaktorami byli kolejno: Marcin Radziłowicz w latach 2006-2007 – nr 1-13, Aneta Makowska w latach 2007-2008 i 2009-2010, nr 14-30 i 38-57, Renata Stańczyk w latach 2008-2009, nr 31-37, Marta Matusiewicz w latach 2011-2013, nr 58-82, Joanna Dziatkowiak w latach 2013-2014, nr 83-98, Anna Rudzińska od 2014 r., od nr 99; ACDE, Zespół akt: BI CDE 2006-2010, BI CDE 2011-2015, BI CDE 2017-.

⁸⁶ Por. W. Guzewicz, *„Martyria” jako organ prasowy Kościoła Elckiego w latach 1990/1992-2012*, w: *Przeszłość...*, dz. cyt., s. 351.

⁸⁷ Por. *W hołdzie Janowi Pawłowi II*, BI CDE (2006), nr 5, s. 3.

⁸⁸ Por. *Otwarcie Domu Świętej Rodziny*, BI CDE (2006), nr 6, s. 3.

⁸⁹ Por. *Wypoczynek letni z Caritas*, BI CDE (2010), nr 9, s. 1.

1 lipca 2006 r. – zapoczątkowano funkcjonowanie pod auspicjami Caritas Domu Księża Emerytów, zwanego Domen św. Józefa w Augustowie (ul. Skorupki 8)⁹⁰.

18 sierpnia 2006 r. – otwarto dom dziecka w Ełku pod nazwą Dom św. Faustyny - Pomocna Dłoń (ul. Wojska Polskiego 45). W chwili obecnej obejmuje on 5 placówek opiekuńczo-wychowawczych, które otaczają wsparciem dzieci, które z różnych przyczyn nie mogą wychowywać się pod opieką swojej rodziny. Placówki zapewniają swoim podopiecznym całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają potrzeby emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe i społeczne. Dysponują łącznie 68 miejscami⁹¹.

1 czerwca 2006 r. – zorganizowano pierwszy Ogólnopolski Festyn Rodzinny we współpracy Caritas Polska, TVP 2 i Jeromino Martins – Biedronka, który zgromadził ok. 10 tys. dzieci. Inicjatywa ta jest kontynuowana do dzisiaj⁹².

1 lutego 2007 r. – otwarto Dom św. Faustyny - Wielkie Serce w Giżycku (ul. Staszica 13)⁹³. Dom ten funkcjonował pod auspicjami Caritas do 31 stycznia 2017 r.

23 czerwca 2007 r. – poświęcono Centra Charytatywne im. Jana Pawła II: „Bóg jest miłością” w Piszui i „Coraggio - odwagi” w Augustowie⁹⁴.

4 marca 2008 r. – otwarto i poświęcono Noclegownię im. św. Ojca Pio w Ełku (ul. Kościuszki 27), będącą obecnie Schroniskiem św. Ojca Pio dla osób bezdomnych. W 2016 r. w placówce przebywało od 23 do 42 osób⁹⁵.

15 czerwca 2008 r. – powołano Dom św. Faustyny – Nie lękajcie się w Gołdapi (ul. Wojska Polskiego 16). Placówka dysponuje 30 miejscami⁹⁶.

25 marca 2009 r. – poświęcono pierwsze „Okno Życia” w Diecezji Ełkiej przy Domu Św. Faustyny - Pomocna Dłoń w Ełku. Powstało ono z inicjatywy bp. Jerzego Mazura SVD jako odpowiedź na zachętę roku duszpasterskiego 2009: „Otoczmy troską życie”. Niebawem ełcka Caritas stworzyła kolejne dwa okna przy Domu Św. Faustyny - Wielkie Serce w Giżycku (08.12.2009 r.) oraz przy Zgromadzeniu Sióstr św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Suwałkach (28.12.2009 r.). „Okna Życia” to odpowiedź Kościoła na liczne medialne doniesienia o porzuconych noworodkach. Do chwili obecnej uratowano 11 dzieci (2 w Giżycku, 9 w Ełku)⁹⁷.

26 września 2009 r. – otwarto świetlicę środowiskową „Promyk dnia” im. ks. prał. Zygmunta Czerkas-Chodosowskiego w Orłowie. Świetlica prowadzi

⁹⁰ Por. J. Dziatkowiak, *Caritas Diecezji Ełkiej...*, dz. cyt., s. 182.

⁹¹ Por. *Przyjazna dłoń*, BI CDE (2006), nr 11, s. 1.

⁹² Por. *Ogólnopolski Festyn Rodzinny*, BI CDE (2006), nr 7-8, s. 2-3.

⁹³ Por. *Dom św. Faustyny „Wielkie Serce” w Giżycku*, BI CDE (2007), nr 4, s. 2.

⁹⁴ Por. D. Kruczyński, *Krzyk i wołanie biednych...*, dz. cyt., s. 266-267.

⁹⁵ Por. *Poświęcenie Domu św. Ojca Pio*, BI CDE (2006), nr 4, s. 3; Sprawozdanie 2016.

⁹⁶ Por. Sprawozdanie 2008; Sprawozdanie 2016.

⁹⁷ Por. *Okna Życia*, „Pomóż nam pomagać. Gazeta Caritas Diecezji Ełkiej” 2(2013), s. 7.

zajęcia plastyczne, oferuje możliwość korzystania z Internetu. Swoją opieką obejmuje 25 dzieci i młodzieży w wieku od 3 do 16 lat⁹⁸.

Marzec 2011 r. – zainaugurowano działalność świetlicy „Samarytańskie dzieło” w ramach Centrum Charytatywnego im. Jana Pawła II w Olecku (pl. Wolności 18). Zadaniem świetlicy jest zapewnienie dzieciom właściwej opieki wychowawczej, umożliwiającej wszechstronny rozwój ich zainteresowań, pasji i zdolności. Do placówki przychodzi systematycznie ok. 25 dzieci⁹⁹.

2 czerwca 2011 r. – otwarto i poświęcono Ośrodek Skautingowy w Reglu k. Ełku w celu organizacji wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, spotkań wolontariuszy oraz harcerzy. Jego położenie stwarza możliwość organizacji wypoczynku o charakterze skautingowym¹⁰⁰.

1 sierpnia 2013 r. – powołano Punkt Przedszkolny w Augustowie (ul. Skorupki 6). Celem placówki jest sprawowanie opieki nad dzieckiem w warunkach bytowych zbliżonych do środowiska domowego oraz zapewnienie dziecku odpowiedniej opieki pielęgnacyjnej i edukacyjnej z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka. Placówka funkcjonowała do września 2016 r. Obecnie w budynku funkcjonuje Klub Dziecięcy Promyki Nadziei, do którego uczęszcza 15 dzieci¹⁰¹.

9 października 2013 r. – utworzono Punkt Przedszkolny bł. Franciszka z Fatimy w Giżycku (ul. Wodociągowa 23). Jest on niepubliczną placówką zapewniającą dziecku dzienną opiekę, wychowanie i nauczanie mające na celu rozwój dziecka i przygotowanie go do nauki w szkole. W grudniu 2016 r. placówka została przekształcona w Niepubliczne Przedszkole Pod Wesołą Chmurką z 30-osobową liczbą miejsc¹⁰².

31 sierpnia 2013 r. – poświęcono Dom Samotnej Matki im. Marianny Biernackiej w Ełku (ul. ks. prał. Mariana Szczęsnego 1). Dokonał tego kard. Gerhard Ludwig Müller, Prefekt Kongregacji Nauki Wiary. Placówka dysponuje 30 miejscami dla matek z dziećmi. Dom niesie pomoc kobietom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie mogą samodzielnie funkcjonować we własnym środowisku. W placówce schronienie znajdują osoby, które nie mają gdzie mieszkać oraz ofiary przemocy, które muszą uciekać z dziećmi z własnego domu. Jest to też miejsce dla kobiet w ciąży pozbawionych miejsca zamieszkania. W ośrodku posługują Siostry ze Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia. Dom oferuje zakwaterowanie, wyżywienie i pomoc psychologiczną. W 2016 r. skorzystało z niego 97 matek¹⁰³.

⁹⁸ Por. „Promyk dnia” w Orlowie już otwarty!, BI CDE (2009), nr 10, s. 2.

⁹⁹ Por. Centrum Charytatywne im. Jana Pawła II „Samarytańskie Dzieło” w Olecku, BI CDE (2011), nr 10, s. 3.

¹⁰⁰ Por. R. Stańczyk, Poświęcenie ośrodka skautingowego w Reglu, BI CDE (2011), nr 7-8, s. 3.

¹⁰¹ Por. Sprawozdanie 2016.

¹⁰² Por. tamże.

¹⁰³ Por. J. Działkowiak, Samotne matki z dziećmi znajdą schronienie – rozmowa z Renatą Stańczyk, BI CDE (2013), nr 10, s. 1-2; R. Stańczyk, Matko, jeśli potrzebujesz pomocy, zgłoś się do nas..., BI CDE (2017), nr 3, s. 1.

1 stycznia 2014 r. – zmieniono siedzibę centrali Caritas Diecezji Elckiej z ul. 3-go Maja 10 na ul. ks. prał. Mariana Szczęsnego 1¹⁰⁴.

2 stycznia 2014 r. – utworzono Poradnię Rodzinną i Terapeutyczną w Elku (ul. ks. prał. Mariana Szczęsnego 1). Prowadzi ona konsultacje indywidualne, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych oraz warsztaty dla dzieci i młodzieży. Z poradni korzystają matki i dzieci przebywające w Domu Samotnej Matki i mieszkańcy Elku¹⁰⁵.

29 września 2014 r. – powołano Niepubliczny Punkt Przedszkolny bł. Hiacynty z Fatimy w Elku (ul. Wojska Polskiego 45). W grudniu 2016 r. placówka została przekształcona w Niepubliczne Przedszkole Pod Wesołą Chmurką z liczbą miejsc – 24¹⁰⁶.

2 stycznia 2015 r. – otwarto Centrum Informacji i Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Elku (ul. ks. prał. Mariana Szczęsnego 1). Celem jego działania jest kompleksowe wsparcie osób niepełnosprawnych w funkcjonowaniu w społeczeństwie, na rynku pracy i w zakresie rehabilitacji raz aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością¹⁰⁷.

29 sierpnia 2015 r. – poświęcono Dom Pomocy Społecznej Misericordia w Elku (ul. ks. prał. Mariana Szczęsnego 5). Dokonał tego kard. Gerhard Ludwig Müller, Prefekt Kongregacji Nauki Wiary. Placówka świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające, uwzględniające indywidualne potrzeby osób w podeszłym wieku i somatycznie chorych. Usługi te, dostosowane są do sprawności psychofizycznej osób starszych. Mieszkańcom Domu stworzone zostały godne i komfortowe warunki życia. Profesjonalną opiekę sprawuje wykwalifikowany personel. Placówka dysponuje 50 miejscami¹⁰⁸.

30 marca – 5 kwietnia 2016 r. – zorganizowano pielgrzymkę do Rzymu i spotkanie z Ojcem Świętym Franciszkiem w Roku Miłosierdzia. Uczestniczyło w niej 35 osób – osoby bezdomne, pracownicy i wolontariusze wraz z bp. Jerzym Mazurem SVD i dyrektorami elckiej Caritas¹⁰⁹.

1 czerwca 2016 r. – zorganizowano XI edycję Ogólnopolskiego Festynu Rodzinnego z udziałem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy wraz z Małżonką¹¹⁰.

9 września 2017 r. – świętowano Srebrny Jubileusz istnienia Caritas Diecezji Elckiej¹¹¹.

¹⁰⁴ Por. J. Dziatkowiak, D. Kruczyński, R. Sawicki, *25 lat Caritas...*, dz. cyt., s. 10.

¹⁰⁵ Por. tamże.

¹⁰⁶ Por. R. Stańczyk, *Punkty przedszkolne Caritas Diecezji Elckiej*, BI CDE (2014), nr 3, s. 3.

¹⁰⁷ Por. J. Dziatkowiak, D. Kruczyński, R. Sawicki, *25 lat Caritas...*, dz. cyt., s. 10.

¹⁰⁸ Por. A. Wenda, *Dom Pomocy Społecznej Misericordia w Elku*, BI CDE (2016), nr 6, s. 1.

¹⁰⁹ Por. J. Dziatkowiak, *Podróż życia*, BI CDE (2016), nr 5, s. 2.

¹¹⁰ Por. P. Zajkowska, *Podsumowanie XI Ogólnopolskiego Festynu Rodzinnego w Elku*, BI CDE (2016), nr 7-8, s. 1.

¹¹¹ Por. R. Sawicki, *Śłużba bliźnim drogą do świętości – Jubileusz XXV-lecia Caritas Diecezji Elckiej*, „Martyria” (2017), nr 10, s. 21-22.

Podsumowanie

Misją Caritas Diecezji Ełckiej jest niesienie pomocy duchowej i materialnej, dającej nadzieję na godne życie ludziom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Ełcka Caritas swoje zadania poprzez zakładanie i prowadzenie placówek specjalistycznych i organizowanie pomocy dla potrzebujących. Pomaga rodzinom, dzieciom, chorym i niepełnosprawnym, samotnym matkom i seniorom. Włącza się również w ogólnopolskie akcje, takie jak: Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom, Jałmużna Wielkopostna, wakacyjna akcja kolonijna, program pomocy żywnościowej FEAD oraz program wsparcia dla dzieci Skrzydła.

Ubóstwo w jego różnych postaciach jest problemem, z którym borykają się współczesne społeczeństwa. Chrześcijanie nigdy nie pozostawali wobec niego obojętni. Idea pomocy najuboższym leży bowiem w naturze Kościoła, który nie zasługiwałby na miano Chrystusowego, gdyby nie podejmował tej posługi. Pomoc ubogim stanowi ważną formę świadectwa miłości miłosiernej oraz wzmacnia autorytet i wiarygodność wspólnot eklesjalnych we współczesnym świecie.

Ełcka Caritas jest największą organizacją charytatywną w północno-wschodniej Polsce. Swoją działalnością obejmuje obszar diecezji – 9 powiatów na terenie dwóch województw: warmińsko-mazurskiego i podlaskiego. Posiada stabilne i silne struktury. Jest organizacją pozarządową, z którą chętnie współpracują samorządy i organizacje charytatywne.

W obliczu coraz częściej pojawiających się nowych form ubóstwa, realizacja posługi charytatywnej pośród ubogich i cierpiących w Kościele Ełckim stanowi zawsze aktualne wyzwanie pastoralne. Ełcka Caritas, posłuszna wołaniu Ojca Świętego Franciszka, idzie „aby dotrzeć do ludzkich peryferii”¹¹² spragnionych światła Ewangelii, „klękając przed innymi, aby ich obmyć”¹¹³. Świat ulega ciągłym przeobrażeniom, a co za tym idzie, zmieniają się ludzkie potrzeby, wciąż rodzą się nowe, stąd działalność charytatywna ełckiej Caritas to dziedzina, która wymaga nieustannego odnawiania i ożywiania.

ON THE PERIPHERY OF POVERTY. THE ELK DIOCESE'S CARITAS CHARITABLE SERVICE IN 1992-2017

Summary

Caring about the poor and people in need has always been and should remain the domain of the Church activity and the characteristic of a Christian. In the Diocese of Ełk, the Caritas is the main ecclesiastical institution for the assistance of the poor. Its mission is to provide people in difficult situations with

---

¹¹² Franciszek, Adhortacja apostolska *Evangelii gaudium*, nr 46.

¹¹³ Tamże, nr 24.

spiritual and material assistance. The article makes a presentation of the Ełk Caritas' establishment and legal basis, objectives and tasks, organizational structures, brief timetable, as well as of selected Caritas posts and their forms of activity. In the Ełk Church, providing charitable service has always been a current pastoral challenge. The Ełk Caritas, following Pope Francis' call, goes to the periphery of poverty to carry the light of the Gospel there.

Key words: charitable service of Church, Caritas of Ełk Diocese, poverty, pastoral ecclesiology.